

تایوان؛ کلیددار جنگ ابرقدرت‌ها

راهبرد «بازگشت به رقابت با قدرت‌های بزرگ» می‌تواند آمریکا را به رویارویی نظامی با چین بکشد؟

فرهیختگان تنش بین چین و تایوان در ماه‌های گذشته به حدی افزایش پیدا کرده و به نقطه جوش رسیده که حتی توتیت‌های جعلی منتشرشده در توئیتر درباره تقابل نظامی دو طرف هم جدی گرفته می‌شود. صبح روز گذشته (جمعه) کاربران توئیتر گزارش دادند که یک هواپیمای جنگنده سوخو ۳۵ ارتش چین پس از ورود به حریم هوایی تنگه تایوان و دریای چین جنوبی در «گوانگشی» که یک منطقه ساحلی خودمختار در جنوب چین و هم‌مرز با ویتنام است، سقوط کرد و خلبان آن به شدت زخمی شد. برخی کاربران هم با انتشار ویدئویی از یک جت در میان آتش و دود، ادعا کرده بودند که تایوان به دلیل نقض حریم هوایی خود، این جنگنده را سرنگون کرده است. ساعتی بعد یک خبرنگار روزنامه «یو کی دیلی» در توئیترش، این خبر را تکذیب کرد و نوشت: «بسیاری از گمانه‌زنی‌ها درباره سرنگونی جنگنده چینی، از حساب‌های توئیتر هندی منتشر شده است.» او افزود: «وزارت دفاع تایوان قاطعانه اعلام کرده که این اخبار جعلی است.» «دقایقی بعد وزارت دفاع تایوان در بیانیه‌ای رسماً هرگونه مداخله در سقوط جنگنده چینی را تکذیب کرد. منابع چینی نیز ضمن رد سرنگون شدن جنگنده چینی توسط پدافند هوایی تایوان، اعلام کرده‌اند که این جنگنده به‌خاطر نقض فنی در اطراف شهر «گویلین» در استان «گوانگشی» چین سقوط کرده است. جایی که حدود ۱۰۰۰ کیلومتر از تایوان فاصله دارد. تا لحظه نگارش این گزارش، مقامات چین به این اخبار و شایعات هیچ واکنشی نشان نداده‌اند.

سوخو ۳۵ برای مهار تایوان

اگرچه در دهه‌های گذشته، چین و تایوان به دلیل اینکه پکن مدعی است که تایوان بخشی از خاک چین است، تنش‌های زیادی با یکدیگر را تجربه کرده‌اند، اما در سال ۱۹۹۲ مقام‌های چین و تایوان به توافق رسیدند که هر اقدامی در این منطقه و در روابط طرفین براساس اصل «چین واحد» باشد، براساس این اصل، چین و تایوان به یک کشور که همان سرزمین مادری است تعلق دارند. این توافق پارچایود تا اینکه «تسای اینگ‌ون» در سال ۲۰۱۶ به ریاست جمهوری تایوان رسید. حمایت‌های آمریکا از این مقام تایوانی و حزبش برای کسب استقلال از چین، روابط دو سوی تنگه تایوان (چین و تایوان) را تیره کرد و بار دیگر تنش‌ها را افزایش داد. مساله تایوان برای چینی‌ها به قدری حائز اهمیت است که این کشور سال گذشته در کتاب سفید امور دفاعی چین در عصر جدید» به صراحت عنوان کرده بود که با هرگونه اقدام جدیانه طلبانه مغایله خواهد کرد و حتی اگر موضوع به یک درگیری نظامی نیز منتهی شود، آن‌ها دشمن را شکست می‌دهند. در این سند، پکن متعهد شده به هیچ وجه گزینه استفاده از زور را در صورت لزوم در آینده برای الحاق مجدد تایوان به چین کنار نگذارد. مساله تایوان و اعمال حاکمیت در دریای چین جنوبی برای پکن به اندازه‌ای حائز اهمیت بود که این کشور پس از مدت‌ها مذاکرات محرمانه، در سال ۲۰۱۵ با روسیه قراردادی برای خرید ۲۴ فروند جنگنده سوخو ۳۵ امضا کرد. هدف چین از خرید این جنگنده بسیار پیشرفته که روس‌ها معتقدند با جنگنده‌های ۴۲۲ قابل رقابت است، تقویت نیروی هوایی در رویارویی با تایوان و مقابله با برتری دریایی آمریکا در آب‌های دریایی چین عنوان شده بود. این قرارداد که ارزشی معادل ۱۰ میلیارد دلار داشت، چین را به اولین خریدار خارجی هواپیمای سوخو ۳۵ تبدیل کرد. نخستین جنگنده‌ها در سال ۲۰۱۶ به چین تحویل داده شدند که ۴ فروند بودند. ۱۰ فروند در سال ۲۰۱۷ و ۱۰ فروند نهایی نیز در سال ۲۰۱۹ به چین تحویل داده شد. با کمک این جنگنده، نیروی هوایی چین به راحتی توانست بر فراز دریاهای جنوبی و شرقی اعمال حاکمیت کند. چین خود را مالک مطلق دریای جنوبی می‌داند و با برخی کشورها از جمله ویتنام، فیلیپین، مالزی، تایوان

و برونئی درخصوص این دریا دچار اختلاف نظر است. پکن همچنین با ژاپن و تایوان بر سر جزایری که در دریای شرقی قرار گرفته مناقشه دارد.

فعال کردن گسل‌های اطراف چین

در آمریکا، این اسناد راهبردی منتشر شده از سوی نهادهای اطلاعاتی و امنیتی است که به‌عنوان نقشه راه عمل می‌کنند. فارغ از اینکه دولت دونالد ترامپ تا چه میزان در سیاست خارجی منسجم و درست عمل کرده، باید گفت در تمامی اسناد راهبردی دولت آمریکا در حوزه سیاست خارجی، سخن از تهدیدی به نام چین به میان آمده است. «دفتر حساسرسی و نظارت دولت آمریکا» که کمیته‌ای مرکب از چهار نهاد دولت، وزارت دفاع (پنتاگون)، اداره امنیت داخلی و دفتر اداره کننده اطلاعات ملی است، در گزارش‌های خود، چین را در جایگاه نخست تهدید علیه آمریکا نشانده‌اند. دونالد ترامپ در راهبرد امنیت ملی سال ۲۰۱۷، چین را به‌عنوان تهدید و یک قدرت تجدیدنظرطلب عنوان کرده است. آمریکایی‌ها در سند استراتژی دفاع موشکی خود در سال ۲۰۱۹ تاکید کرده بودند که به جای تمرکز آمریکا از استراتژی «جنگ با تروریسم» که سال‌هاست ارتش این کشور را سیر خود کرده، راهبرد موسوم به «بازگشت به رقابت با قدرت‌های بزرگ» همچون جمهوری خلق چین و روسیه را دنبال کند. بر همین اساس نیز در سه‌سال‌ونیم گذشته دونالد ترامپ بارها سعی کرده است نیروهای نظامی خود را از منطقه غرب آسیا به شرق آسیا و نزدیکی آب‌های چین منتقل کند تا در صورت درگیری‌های نظامی احتمالی، دست برتر را داشته باشد. این کشور حتی سامانه دفاع موشکی پاتریوت را از کشورهای منطقه جمع‌آوری کرد تا آن‌طور که در آن زمان گفته می‌شد، آنها را برای مهار چین به جنوب شرق آسیا منتقل کند. به راه انداختن یک جنگ تجاری همه‌جانبه علیه چین و فعال کردن شکاف‌ها و گسل‌های اطراف چین، در همین چارچوب قابل تحلیل است. یکی از این گسل‌ها در هنگ کنگ و پس از لایحه استرداد مظنونان و متهمان به چین ایجاد شد و مقامات آمریکایی اعم از دولتمردان و نمایندگان کنگره به هر شکل ممکن از این اعتراضات حمایت کردند و علاوه بر برخی مقامات هنگ کنگ، تحریم‌هایی را نیز علیه چین اعمال کردند. آمریکایی‌ها در تایوان، یعنی یکی از اصلی‌ترین خطوط قرمز پکن نیز تلاش‌هایی

برای به چالش کشیدن چین داشته‌اند. دولت ترامپ برای افزایش فشار بر چین و مهار این کشور، سال گذشته با وجود مخالفت پکن، با فروش ۲/۲ میلیارد دلاری تسلیحات نظامی به تایوان موافقت کرد.

هفته گذشته و در ادامه سیاست‌های ضد چینی، دولت آمریکا از آغاز روند گفت‌وگوهای اقتصادی دوجانبه با تایوان خبر داده و گفته هدف آن افزایش توانایی نظامی و تسلیحاتی تایوان برای مقابله با فشارهای پکن است. به گزارش بی‌بی‌سی، دولت ترامپ هم‌زمان چند سند سری را از حالت طبقه‌بندی خارج کرد که نشان می‌دهد در دوران ریاست جمهوری رونالد ریگان در دهه ۱۹۸۰ میلادی، ایالات متحده به‌طور شفاهی «۶ تضمین» به تایوان داده بود، از جمله اینکه کیفیت و کمیت سلاح‌هایی که به تایوان می‌فروشد «کاملاً به‌نوع تهدیدات چین بستگی خواهد داشت». آمریکا علاوه بر هنگ کنگ و تایوان، در سین کیانگ و تبت نیز همین راهبرد را در پیش گرفته است تا اصلی‌ترین تهدید آینده خود را با راهبرد امنیتی‌سازی مهار کند. این امنیتی‌سازی در دو بعد منطقه‌ای و جهانی درحال پیگیری است. در تازه‌ترین گزارشی که وزارت دفاع آمریکا هفته گذشته درباره توانمندی نظامی چین منتشر کرد، بخش‌هایی از این راهبرد قابل مشاهده است. در این گزارش پنتاگون ادعا کرده است: «چین در تلاش است طی پنج تا ۱۰ سال آینده زرادخانه کلاهک‌های هسته‌ای خود را دست کم دو برابر کند.» شمار کلاهک‌های هسته‌ای چین اکنون حدود ۲۰۰ عدد برآورد می‌شود و این گزارش می‌نویسد تعداد کلاهک‌هایی که قرار است روی موشک‌های بالیستیک بین‌قاره‌ای (با قابلیت ایجاد تهدید علیه ایالات متحده، سوار شود طی ۵ سال آینده حدود ۲۰۰ فروند افزایش خواهد یافت. این گزارش همچنین می‌گوید پکن گام‌های بلندی در زمینه کشتی‌سازی، نظامی، ساخت موشک‌های بالیستیک و کروز و سامانه‌های پدافند هوایی برداشته است. در این گزارش همچنین آمده است چین سرگرم نوسازی، تنوع بخشی و تقویت خود در بخش‌های مختلف مربوط به نیروی هسته‌ای نظامی است.

تغییر ادبیات چین برابر آمریکا

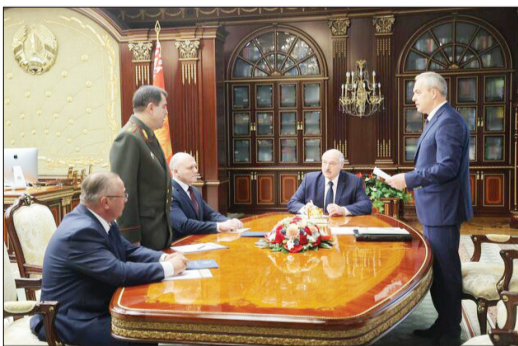
چین در دهه‌های اخیر همواره تلاش کرده کمترین سطح تنش را با کشورهای مختلف داشته باشد اما با این حال در چند سال

گذشته و به‌ویژه با رویکرد تهاجمی ایالات متحده، پکن نیز از سطح خویشتنداری خود کاسته و رویکرد جسورانه‌تری را به‌ویژه در موضوع تایوان در دستور کار خود قرار داده است. در روزهای گذشته تحلیلگران نظامی چین هشدار داده‌اند اگر همکاری‌های نظامی آمریکا و جزیره تایوان ادامه پیدا کند و این همکاری، تهدیدی برای چین و چالشی برای حاکمیت آن باشد، ارتش آزادبخش خلق چین به اقدام موثر برای از بین بردن این تهدید مجبور خواهد شد و ممکن است حتی یکبار و برای همیشه وحدت سرزمینی با تایوان را ولو با استفاده از زور تحقق بخشد. این موضع‌گیری‌ها باعث شده تحلیلگران غربی به این نتیجه برسند که چین نحوه گفت‌وگو درباره تایوان را تغییر داده و این نشان‌دهنده افزایش تنش‌هایی است که می‌تواند ایالات متحده را به جنگ بکشد. افزایش تنش‌ها در سراسر تنگه تایوان این نگرانی را ایجاد کرده که ممکن است جنگ آغاز شود و به‌طور بالقوه ایالات متحده را به درگیری با چین بکشد. تحلیلگران غربی معتقدند پکن در مساله تایوان هیچ‌گاه عقب‌نشینی نمی‌کند. این کشور در ماه می برای اولین بار در یک دهه گذشته، در گزارش اولویت‌های سیاست سالانه خود کلمه «صلح‌آمیز» را قبل از «اتحاد مجدد» حذف کرد. اگرچه در تحرکات چین ردی از تقابل نظامی با تایوان به چشم نمی‌خورد اما دو طرف در یک تقابل نظامی به‌هیچ‌عنوان دارای موازنه قوا نخواهند بود. گفته می‌شود بیشتر نیروی زرهی تایوان مستهلک شده و نیمی از چهار زبردیرایی آن بسیار قدیمی هستند که فقط برای آموزش می‌توان از آنها استفاده کرد. در صورت بروز یک جنگ، کمبود قطعات جایگزین، عملکرد کامل ارتش تایوان را مختل خواهد کرد. در مقابل، اکنون چین تسلیحات مدرنی از جمله جنگنده‌های پنهانکار، موشک‌های مافوق صوت، کشتی‌های جنگی دارای موشک هدایت‌شونده، ناوهای هواپیمابر، تانک‌ها و ماشین‌های جنگی زره‌پوش و بزرگ‌ترین و متنوع‌ترین زرادخانه موشکی مستقر در جهان است. طبق اطلاعات پنتاگون، چین حدود ۴۱۲ هزار سرباز فعال در بخش‌های شرقی و جنوبی خود دارد، در حالی که تایوان فقط ۸۸ هزار سرباز فعال دارد. چین بیش از ۹۵۰ فروند هواپیما در برابر ۴۳۰ هواپیمای تایوان دارد. چین دارای ۲۵۷ فروند کشتی در برابر ۸۶ فروند کشتی تایوان است.

قدرت توقف ناپذیر چین

اگر دولت ترامپ در امنیتی‌سازی چین موفقیت قابل توجهی را کسب نکند و نتواند قطار اقتصادی مپانرشدنی اژدهای زرد را متوقف کند، باید دهه بعدا دهه چین دانست؛ دهه‌ای که چینی‌ها قدرت برتر اقتصادی جهان خواهند بود و به موازات آن، در سایر حوزه‌ها و به‌ویژه حوزه نظامی این تناسب را مدنظر قرار خواهند داد. آنها با وجود صبوری و تفکرات استراتژیک‌شان ناچار به واکنش در برابر آمریکا شدند چرا که یک استراتژی قدیمی چینی به آنها توصیه کرده در مقابل دشمن ابرقدرت تا جای ممکن مدارا کن ولی پس از آن، اگر ضربه‌ای زد، یک ضربه‌بزن چرا که اگر این کار را نکنی، دومین ضربه را خواهی خورد. پکن با علم به اینکه روزی که آمریکا خودش را از جنگ‌های بی‌پایان بیرون بکشد، سراغ آنها خواهد رفت، از سال‌ها قبل در تلاش برای محکم کردن جای پای خود در سراسر قاره‌ها بوده است. گزارش پنتاگون مدعی است چین قصد دارد تا سال ۲۰۴۹ به‌عنوان بخشی از یک برنامه بلندپروازانه برای گسترش گسترده دامنه جهانی پکن، در اقتصاد و سیاست و توان نظامی بین‌المللی از قدرت نظامی ایالات متحده پیشی بگیرد. این روندی است که آنها حداقل از دوره باراک اوباما بی‌سر و صدا در پیش گرفته‌اند و اکنون در آخرین مراکز گریز، به دام افتاده‌اند. اینکه آمریکا با اقتصاد رو به افول خود بتواند این روند را متوقف کند، امری محال است و کارشناسان معتقدند در بهترین حالت، واشنگتن می‌تواند وقفه‌ای کوتاه‌مدت در این برنامه بلندپروازانه ایجاد کند. اقتصاد چینی‌ها دو قرن قبل همچون دوره فعلی در اوج شکوفایی به‌سر می‌برد اما آنها توان نظامی همپای توان اقتصادی خود نداشتند و همین مساله منجر به تجاوز انگلستان به چین و تحمیل شرایط بر این کشور شد. اکنون آنها به موازات توان اقتصادی، در حوزه نظامی هم قابلیت‌های چشمگیری کسب کرده‌اند و قصد دارند تا اواسط قرن جاری، توان نظامی خود را به گونه‌ای توسعه دهند که برابر با ارتش ایالات متحده یا قدرت بزرگ دیگری باشد که چینی‌ها آن را تهدید می‌دانند. به گزارش «نشنال اینترست»، بودجه دفاعی چین طی ۱۰ سال گذشته تقریباً دو برابر شده است. علاوه بر این، در ابتدای سال ۲۰۱۹ چین اعلام کرد بودجه نظامی‌اش با ۶٫۲ درصد افزایش با توجه به نرخ تورم به ۱۷۴ میلیارد دلار افزایش یافته است گسترش اقتصادی و سیاسی در خارج از کشور، از جمله ساخت پایگاه‌های نظامی، نقش پررنگی در راهبرد چین دارد. چین اخیراً یک پایگاه نظامی در نزدیکی تاسیسات ایالات متحده در جیبوتی آفریقا ایجاد کرده تا به خوبی نشان دهد به دنبال رقابت با نفوذ ایالات متحده در منطقه است. چین درصدد ایجاد تدارکات قوی و زیرساخت‌هایی در خارج از پایگاه فعلی خود در جیبوتی است. همچنین طبق ارزیابی پنتاگون، پکن به احتمال زیاد به دنبال افزودن امکانات لجستیکی نظامی در میانمار، تایلند، سنگاپور، اندونزی، پاکستان، سریلانکا، امارات متحده عربی، کنیا، تانزانیا، آنگولا و تاجیکستان است.

چینی‌ها علاوه بر زمین، در دریاها نیز به دنبال تقویت توان خود بوده‌اند. زبردیرایی‌ها در هر نبردی می‌تواند یک ابزار توانمند به‌دور از میدان اصلی جنگ باشند. قابلیت چین در این حوزه درحال گسترش است. گزارش‌های متعددی درباره مشاهده زبردیرایی‌های جدید موشک بالیستیک در آب‌های دور از سواحل چین منتشر شده است. برخی موشک‌های بالیستیک جدید زبردیرایی چین دارای برد ۴۰۰۰ مایل (۶۴۰۰ کیلومتر) هستند. بسته به جایی که زبردیرایی‌ها درحال گشت‌زنی هستند، این سلاح‌ها به وضوح می‌توانند مناطق خاصی از قاره آمریکا را تهدید کنند.

دستور لوکاشنکو برای تغییر روسای امنیتی بلاروس

رئیس جمهوری بلاروس در اقدامی با هدف تقویت موضع خود پس از چندین هفته اعتراضات گسترده و اعتصاب‌ها، چند تن از وفاداران تندروی خود را در سمت‌های ارشد منصوب کرد که شامل روسای امنیتی می‌شود. به گزارش ایسنا، به نقل از رویترز، الکساندر لوکاشنکو رئیس جمهوری بلاروس با ابوان ترنل رئیس جدید سرویس امنیت این کشور، والری واکولچیک رئیس جدید شورای امنیت و واسیلی گراسیموف سرپرست جدید کمیته کنترل دولتی دیدار کرد. لوکاشنکو که با بزرگ‌ترین اعتصاب‌ها و اعتراضات در طول ۲۶ سال فعالیتش به‌عنوان رئیس جمهوری بلاروس رویه‌ور شده، در اقدامی برای مقابله با این اعتراضات سراسری، روسای امنیت کشور را تغییر داد. وی که مکرراً گفته این آشوب‌ها در کشور با مداخله خارجی صورت گرفته، به تازگی گفته همسایگان بلاروس تمایل دارند سقوط این کشور را ببینند.

رایزنی تهران-مسکو برای تولید واکسن در تهران

سفیر جمهوری اسلامی ایران در روسیه با رئیس «صندوق سرمایه‌گذاری مستقیم روسیه» برای تولید مشترک واکسن کرونا گفت‌وگو کرد. به گزارش ایرنا، روز گذشته واکسیناسیون سراسری در روسیه آغاز شد. کاظم جلالی، سفیر کشورمان در روسیه هم در گفت‌وگوی مجازی با کیریل دمیتریف، رئیس صندوق سرمایه‌گذاری مستقیم روسیه با استناد به نتایج دو نشست کارگروه واکسن و دارو میان انستیتوپاستور و مرکز ملی گامالی روسیه نسبت به آغاز هرچه سریع‌تر فرایند تولید مشترک واکسن کووید-۱۹ با همکاری صندوق سرمایه‌گذاری مستقیم روسیه ابراز امیدواری کرد. رئیس صندوق سرمایه‌گذاری مستقیم روسیه نیز ضمن ابراز خرسندی از همکاری با کشورمان در زمینه ساخت و تولید انبوه واکسن کووید-۱۹ توضیحاتی درخصوص مراحل و چگونگی آغاز کار مشترک ارائه کرد. روسیه نخستین کشور جهان است که از واکسن کرونا رونمایی کرده است.

واکنش اروپا به تحریم مقامات دیوان کیفری

اتحادیه اروپا اقدام آمریکا در تحریم دو تن از مقام‌های دیوان کیفری بین‌المللی را محکوم کرد. به گزارش ایسنا، به نقل از خبرگزاری آنا‌تولی، جوزپ بورل، رئیس سیاست خارجی اتحادیه اروپا در بیانیه‌ای تصمیم آمریکا را در وضع تحریم علیه دو تن از مقام‌های دیوان کیفری بین‌المللی غیرقابل قبول توصیف و این اقدام را محکوم کرد و آن را ایجاد اختلال در تحقیقات و روند قضایی این نهاد دانست. روز چهارشنبه، مایک پمپئو، وزیرخارجه آمریکا اعلام کرد فائو بنسودا، دادستان و فاکسیو موجوگوکو، رئیس بخش صلاحیت، تکمیل و همکاری دیوان بین‌المللی کیفری بابت تلاش‌هایشان در تحت پیگرد قرار دادن اتباع آمریکایی تحریم شده‌اند. در مارس سال جاری میلادی، دیوان کیفری بین‌المللی مجوز انجام تحقیقی را درباره جنایات جنگی در افغانستان با این ادعا که از سوی نیروهای آمریکایی، افغان و طالبان صورت گرفته، صادر کرد.

هشدار تند فرماندار نیویورک به ترامپ

فرماندار دموکرات ایالت نیویورک در واکنش به احتمال قطع بودجه شهر نیویورک به دستور رئیس جمهور آمریکا هشدار داد، او برای بازگشت ایمن و قدردان دوباره در این شهر به ارتش نیاز دارد. به گزارش فارس، به نقل از «نیویورک‌پست»، اندرو کومو، فرماندار دموکرات ایالت نیویورک در واکنش به گزارش‌ها درباره احتمال قطع بودجه شهر نیویورک توسط دونالد ترامپ، رئیس جمهور آمریکا، درباره امنیت او در صورت بازگشت به نیویورک که زادگاه ترامپ است، هشدار داد. پیش‌تر در خبر‌ها آمده بود که رئیس جمهور آمریکا با اعضای سندی خواستار قطع بودجه چند شهر دیگر آمریکا که اخیراً صحنه اعتراضات بوده‌اند، شده است. نیویورک، واشنگتن، سیاتل و پورتلند چهار شهری هستند که ترامپ، بودجه آنها را نشانده گرفته است. این شهرها بعد از قتل نژادپرستانه «جورج فلوید»، شهرنویس سیدیه پوست آمریکایی صحنه تظاهرات‌های خشمناک آمیز بوده‌اند.